ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 523 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ρουμανίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Ρουμανίας του 2020

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ρουμανίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σύγκλισης της Ρουμανίας του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 9 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής, Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Λήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Ρουμανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση.

(2) Η έκθεση χώρας του 2020 για τη Ρουμανία[3] δημοσιεύθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Ρουμανίας όσον αφορά την

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
[3] SWD(2020) 522 final.

εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019[4], η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη, καθώς και η πρόοδος της Ρουμανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία εμφανίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα κόστους και με τη διεύρυνση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών σε ένα πλαίσιο επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής και απρόβλεπτου επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

(3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επισήμως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκεί έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κλυδωνισμούς στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών, καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, ενώ έχει προκαλέσει σημαντικό οικονομικό σοκ, το οποίο έχει ήδη σοβαρές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση[5] με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

(4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένα χρονικά και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατικό έλεγχο και σε έλεγχο από ανεξάρτητη δικαστική αρχή.

(5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης[6]. Η ρήτρα διαφυγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Συμβούλιο την άποψή της σύμφωνα με την οποία, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι τρέχουσες συνθήκες επιτρέπουν την ενεργοποίηση της ρήτρας. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα. Όσον αφορά το διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν

[4] ΕΕ C 301 της 5.9.2019, σ. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τις δημοσιονομικές απαιτήσεις που θα ίσχυαν κανονικά, επιτρέποντας παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.

(6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να εκπονήσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, ενσωματώνοντας, μεταξύ άλλων, την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, και αντλώντας όλα τα διδάγματα από την κρίση.

(7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 ανέδειξε την ευελιξία που παρέχει η ενιαία αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση ανέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών. Πρόκειται για καθοριστικά στοιχεία όσον αφορά την ανάπτυξη ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

(8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια[7] για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παρέχουν πρόσθετη ευελιξία, καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για το λογιστικό έτος 2020-2021. Η Ρουμανία ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις δυνατότητες

---

[7] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5), και κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από τα εν λόγω προβλήματα.

(9) Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας ενδέχεται να είναι άνισα κατανεμημένες μεταξύ των περιφερειών της Ρουμανίας λόγω σημαντικών διαφορών στις επενδύσεις και στην παραγωγικότητα της εργασίας, καθώς και διαφορετικών προτύπων εξειδίκευσης. Αυτό το ενδεχόμενο συνεπάγεται σημαντικό κίνδυνο διεύρυνσης των περιφερειακών ανισοτήτων στο εσωτερικό της Ρουμανίας, δηλαδή αντιστροφή της ήδη παρατηρούμενης τάσης ελαφράς μείωσης των ανισοτήτων μεταξύ της πρωτεύουσας και των υπόλοιπων περιφερειών ή μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών. Σε συνδυασμό με τον κίνδυνο προσωρινής αποδυνάμωσης της διαδικασίας σύγκλισης μεταξύ κρατών μελών, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις πολιτικής.

(10) Στις 8 Μαΐου 2020, η Ρουμανία υπέβαλε το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και, στις 14 Μαΐου 2020, το εθνικό της πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

(11) Η Ρουμανία υπάγεται επί του παρόντος στο διορθωτικό σκέλος του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

(12) Στις 3 Απριλίου 2020, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι υπήρχε υπερβολικό έλλειμμα στη Ρουμανία λόγω μη συμμόρφωσης με το κριτήριο του ελλείμματος το 2019. Η απόφαση βασίστηκε στους επικαιροποιημένους δημοσιονομικούς στόχους της κυβέρνησης, οι οποίοι αντανακλούσαν τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού από την αρχή του έτους μέχρι σήμερα. Το αποτέλεσμα για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2019, που ανέρχεται σε 4,3 % του ΑΕΠ, επιβεβαίωσε την παράβαση του κριτηρίου. Η παράβαση οφείλεται στη συνεχή συσσώρευση δημοσιονομικών ανισορροπιών λόγω της επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής από το 2016, σε μια περίοδο έντονης οικονομικής ανάπτυξης. Οι συστηματικές και επανειλημμένες παρεκκλίσεις από τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανόνες κατά την περίοδο αυτή τους κατέστησαν σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικούς. Επιπλέον, η Ρουμανία έχει επανειλημμένα αποτύχει να λάβει αποτελεσματικά μέτρα για να ανταποκριθεί στις συστάσεις που της απηύθυνε το Συμβούλιο στο πλαίσιο της διαδικασίας σημαντικής απόκλισης. Στις 3 Απριλίου 2020, το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης σύσταση προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος στη Ρουμανία έως το 2022 το αργότερο.

(13) Η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών της Ρουμανίας βρισκόταν ήδη σε κίνδυνο πριν από την έξαρση της νόσου COVID-19, ως αποτέλεσμα των υψηλών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και της προβλεπόμενης σημαντικής αύξησης των δαπανών λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, ιδίως των συντάξεων. Οι συντάξεις γήρατος αυξήθηκαν κατά 15 % τον Σεπτέμβριο του 2019 και, βάσει ενός συνταξιοδοτικού νόμου που εγκρίθηκε το καλοκαίρι του 2019, προβλέπεται να αυξηθούν κατά 40 % τον Σεπτέμβριο του 2020 και να συνεχίσουν την ανοδική πορεία κατά τον επανυπολογισμό τους τον Σεπτέμβριο του 2021. Ως εκ τούτου, οι συνταξιοδοτικές δαπάνες θα αυξηθούν σημαντικά την περίοδο 2020-2022. Οι κίνδυνοι για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα εντείνονται περαιτέρω λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 στην οικονομική δραστηριότητα και της δημοσιονομικής προσπάθειας που απαιτείται για την άμβλυνσή τους. Λόγω προηγούμενων αποφάσεων δημοσιονομικής πολιτικής, η Ρουμανία διαθέτει μικρά δημοσιονομικά αποθέματα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της έξαρσης της νόσου COVID-19.

(14) Στο οικείο πρόγραμμα σύγκλισης του 2020, το ονομαστικό ισοζύγιο της κυβέρνησης αναμένεται να επιδεινωθεί από έλλειμμα 4,3 % του ΑΕΠ το 2019 σε έλλειμμα 6,7 % του ΑΕΠ το 2020, ενώ ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 35,2 % το 2019 σε 40,9% το 2020. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από τη μεγάλη αβεβαιότητα που οφείλεται στην πανδημία COVID-19. Επιπλέον, υπάρχουν ειδικοί ανά χώρα κίνδυνοι στους οποίους βασίζονται οι δημοσιονομικές προβλέψεις, συγκεκριμένα: ορισμένα στοιχεία εσόδων δεν φαίνεται να εκτιμώνται σύμφωνα με τις υποκείμενες μακροοικονομικές προβλέψεις, ενώ η συγκράτηση ορισμένων στοιχείων των τρεχουσών δαπανών φαίνεται να βασίζεται σε μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης τα οποία δεν διευκρινίζονται στο πρόγραμμα.

(15) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19, και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, η Ρουμανία έχει λάβει δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της ικανότητας του οικείου συστήματος υγείας, την ανάσχεση της πανδημίας και την ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σύγκλισης για το 2020, τα εν λόγω δημοσιονομικά μέτρα ανέρχονται σε 1,2 % του ΑΕΠ. Τα μέτρα περιλαμβάνουν επίδομα τεχνικής ανεργίας για τους μισθωτούς και παρόμοια επιδόματα για άλλες κατηγορίες εργαζομένων, ιατρικό εξοπλισμό και άλλες δαπάνες που θα συμβάλουν στην καταπολέμηση της COVID-19 και επιδόματα για τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας οι οποίοι ασχολούνται με ασθενείς που έχουν προσβληθεί από τη νόσο COVID-19. Επιπλέον, η κυβέρνηση ανακοίνωσε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στη στήριξη της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις. Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν αναβολές της καταβολής των φόρων, επίσπευση των επιστροφών ΦΠΑ, δανειακές εγγυήσεις για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), προσωρινή αναστολή της εξόφλησης των δόσεων τραπεζικών δανείων για τα νοικοκυριά και τις ΜΜΕ και αναβολή της πληρωμής ενοικίων και λογαριασμών υπηρεσιών κοινής ωφελείας για τις ΜΜΕ. Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση της Ρουμανίας συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19.

(16) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας θα είναι -9,2 % του ΑΕΠ το 2020 και -11,4 % του ΑΕΠ το 2021. Σύμφωνα με την Επιτροπή, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ προβλέπεται να ανέλθει σε 46,2 % το 2020.

(17) Η Ρουμανία κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης στις 16 Μαρτίου 2020. Από τις 25 Μαρτίου 2020, διατάχθηκαν να κλείσουν όλα τα σχολεία και τα καταστήματα, εκτός από όσα πωλούν προϊόντα πρώτης ανάγκης, και επιβλήθηκαν περιορισμοί στα σημεία διέλευσης των συνόρων. Η κυκλοφορία σε δημόσιους χώρους επιτρεπόταν μόνο σε περιορισμένες περιπτώσεις, με αυστηρότερα μέτρα για τα άτομα άνω των 65. Η Ρουμανία εισήγαγε επίσης απαγόρευση των διεθνών ταξιδιών σε ορισμένες χώρες και έθεσε πολλές πόλεις σε αυστηρή καραντίνα. Η κατάσταση αυτή έχει πλήξει τον παραγωγικό τομέα της οικονομίας, δεδομένου ότι τα μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας είχαν σοβαρό αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα. Στον βιομηχανικό τομέα, αρκετοί κατασκευαστές διέκοψαν την παραγωγή τον Μάρτιο, με έντονες δευτερογενείς επιπτώσεις σε βασικούς τομείς, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία. Παρόμοιες εξελίξεις παρατηρούνται στους τομείς του λιανικού εμπορίου και της φιλοξενίας. Το σωρευτικό αποτέλεσμα θα οδηγήσει την

οικονομία σε ύφεση το 2020. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης έληξε στις 14 Μαΐου 2020 και η Ρουμανία ανακοίνωσε ότι θα άρει σταδιακά τα μέτρα περιορισμού. Από τις 15 Μαΐου 2020, ελήφθησαν μέτρα για τη χαλάρωση των περιορισμών κυκλοφορίας εντός των πόλεων, τη μερική επαναλειτουργία του λιανικού εμπορίου και την υποχρεωτική χρήση προστατευτικής μάσκας σε κλειστούς δημόσιους και εμπορικούς χώρους, στα δημόσια μέσα μεταφοράς και στους χώρους εργασίας. Ορισμένοι κατασκευαστές της αυτοκινητοβιομηχανίας ξανάρχισαν σταδιακά τις δραστηριότητές τους στις αρχές Μαΐου 2020. Η κυβέρνηση ετοιμάζει περαιτέρω μέτρα για την ανάκαμψη της οικονομίας.

(18) Η πανδημία έχει ασκήσει πρωτόγνωρη πίεση στο σύστημα υγείας. Η κρίση έπληξε ένα σύστημα που χαρακτηριζόταν από διαρθρωτικές αδυναμίες, όπως χαμηλές δαπάνες και άνιση πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Στο πλαίσιο αυτό, η βελτίωση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας και της ικανότητάς του να ανταποκρίνεται σε κλυδωνισμούς αποτελεί βασική πρόκληση. Στο πλαίσιο της άμεσης ανταπόκρισης, η Ρουμανία αγόρασε ιατρικά προϊόντα κρίσιμης σημασίας και συμπεριέλαβε τα ιατρικά έξοδα λόγω της νόσου COVID-19 στη δέσμη ελάχιστων παροχών για τους ανασφάλιστους. Οι σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών ιατρών, καθώς και οι απαρχαιωμένες ιατρικές εγκαταστάσεις, η έλλειψη ιατρικών προϊόντων, η ανεπαρκής κατάρτιση των εργαζομένων στον τομέα της υγείας και η περιορισμένη συνέχεια και ενοποίηση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων φροντίδας αποδυναμώνουν την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας. Οι αναφορές για ακάλυπτες ιατρικές ανάγκες είχαν ήδη αυξηθεί πριν από την κρίση COVID-19 και η πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ενδεχομένως να έχει επιδεινωθεί. Η πανδημία καθιστά ακόμα πιο εμφανείς τις περιφερειακές ανισότητες και τις διαφορές στην ιατροφαρμακευτική κάλυψη για τις ομάδες χαμηλού εισοδήματος και τους ηλικιωμένους. Μακροπρόθεσμα, η γήρανση του πληθυσμού και η μετανάστευση αποτελούν προκλήσεις που αυξάνουν την πίεση στη βιωσιμότητα του συστήματος υγείας. Υπό το πρίσμα της νόσου COVID-19, είναι εξίσου σημαντικό να αντιμετωπιστούν διαρθρωτικά ζητήματα, όπως η ανάπτυξη της προληπτικής, εξωνοσοκομειακής περίθαλψης και φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, με καλά στοχευμένα μέτρα δημόσιας πολιτικής. Θα απαιτηθούν μακροπρόθεσμες επενδύσεις για την ενίσχυση του ρουμανικού συστήματος υγείας με την εξασφάλιση εργαζομένων και εξοπλισμού στον τομέα της υγείας, την ενίσχυση της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας και τη βελτίωση της κάλυψης και της προσβασιμότητας των υπηρεσιών υγείας για όλους τους πολίτες, ακόμα και στις μη αστικές περιοχές, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας.

(19) Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων ετών έχει οδηγήσει σε βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών. Το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 5,7 % το 2019. Ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού ήταν 31,2 % το 2019, μεταξύ των υψηλότερων στην ΕΕ, αν και σε σταθερά πτωτική τροχιά. Ωστόσο, ο αντίκτυπος της πανδημίας στην οικονομία ενδέχεται να οδηγήσει στην επιδείνωση των κοινωνικών συνθηκών. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός, μεταξύ άλλων η παιδική φτώχεια, η φτώχεια των εργαζομένων και οι εισοδηματικές ανισότητες, αναμένεται να αυξηθούν, με τις ευάλωτες ομάδες, όπως οι εργαζόμενοι με άτυπη απασχόληση, οι αδήλωτοι εργαζόμενοι, οι αυτοαπασχολούμενοι, οι Ρομά, τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι και οι άστεγοι, να είναι οι πλέον εκτεθειμένες. Η κάλυψη και η επάρκεια των μέτρων κοινωνικής προστασίας και η αποτελεσματικότητα του συστήματος φορολογίας και παροχών για την αναδιανομή του εισοδήματος παραμένουν περιορισμένες. Τα παιδιά σε αγροτικές

περιοχές και σε άτυπους καταυλισμούς έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε καλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, κατάλληλη διατροφή, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και στέγαση. Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις έχουν πολύ περιορισμένο αντίκτυπο στη μείωση της φτώχειας και ο κοινωνικός δείκτης αναφοράς που χρησιμοποιείται ως βάση για τις περισσότερες κοινωνικές παροχές δεν έχει επικαιροποιηθεί από το 2008. Η επάρκεια της στήριξης του ελάχιστου εισοδήματος παραμένει από τις χαμηλότερες στην ΕΕ. Παρόλο που εγκρίθηκε το 2016, η μεταρρύθμιση του ελάχιστου εισοδήματος ένταξης αναβλήθηκε περαιτέρω για το 2021. Η παροχή κοινωνικών και βασικών υπηρεσιών παραμένει σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκής, μεταξύ άλλων σε τομείς όπως η ύδρευση και η αποχέτευση, η ενέργεια και η στέγαση. Επιπλέον, η εδαφική κατανομή είναι άνιση και χαρακτηρίζεται από σημαντικές διαφορές μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών και μεταξύ περιφερειών. Το γεγονός αυτό μπορεί να περιορίσει την ικανότητα αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας. Οι δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας για τη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών παραμένουν αναξιοποίητες.

(20) Το 2019, οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας παρέμειναν θετικές, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές μεταξύ των περιφερειών, των αγροτικών και των αστικών περιοχών και των κοινωνικοοικονομικών ομάδων. Υψηλά επίπεδα αεργίας καταγράφονται ιδίως στις γυναίκες, τους νέους, τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, τα άτομα με αναπηρία και τους ηλικιωμένους. Στο πλαίσιο της έξαρσης της νόσου COVID-19, οι υφιστάμενες προκλήσεις είναι πιθανό να εμβαθυνθούν, σε συνδυασμό με την ταχεία αύξηση της ανεργίας και της αεργίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, η ανεργία αναμένεται να ανέλθει στο 6,5 % το 2020 και να υποχωρήσει στο 5,4 % το 2021. Η αδήλωτη εργασία εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση και ο αρνητικός της αντίκτυπος μπορεί να επιδεινωθεί στο τρέχον πλαίσιο, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη να υποστηριχθεί η μετάβαση στη δηλωμένη εργασία. Ως εκ τούτου, είναι ουσιαστικής σημασίας να παρέχονται εγκαίρως εξατομικευμένες υπηρεσίες για την αντιμετώπιση των αναγκών των ευάλωτων ομάδων και των εργαζομένων που πλήττονται από την κρίση. Εκτός από το σύστημα τεχνικής ανεργίας που ξεκίνησε πρόσφατα, η ανάπτυξη της πρόσβασης σε συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας, η προώθηση μέτρων στήριξης του εισοδήματος, καθώς και οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας και η τηλεργασία για τους εργαζομένους που πλήττονται, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα.

(21) Οι συνεχιζόμενες αναντιστοιχίες και ελλείψεις δεξιοτήτων, που οφείλονται στις δημογραφικές εξελίξεις και την περιορισμένη συνάφεια της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας, περιόριζαν το δυναμικό οικονομικής ανάπτυξης της Ρουμανίας, ακόμα και πριν από την πανδημία. Το ποσοστό συμμετοχής ενηλίκων σε δραστηριότητες μάθησης, μόλις 1,3 % το 2019, είναι ένα από τα χαμηλότερα στην ΕΕ. Η χαμηλή συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα διευρύνει την ανισότητα των ευκαιριών μεταξύ των μαθητών. Η ισότητα, η συμμετοχικότητα και η ποιότητα της εκπαίδευσης εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις και απαιτούνται στρατηγικές μεταρρυθμίσεις σε αυτόν τον τομέα. Στη Ρουμανία παρατηρείται υψηλό ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση (15,3 % το 2019), καθώς και νέων που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (14,7 %, ελαφρά αυξημένο σε σύγκριση με το 2018). Δεν υπάρχει ακόμα ολοκληρωμένος μηχανισμός σε εθνικό επίπεδο που να ασχολείται με την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα, ιδίως σε αγροτικές και οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές, δεν βελτιώνονται. Η συμμετοχή

στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι χαμηλή και εξακολουθεί να μην είναι επαρκώς ευθυγραμμισμένη με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Ο αριθμός πτυχιούχων στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) παραμένει ιδιαίτερα χαμηλός. Η Ρουμανία έχει χαμηλές επιδόσεις σε πολλές συνιστώσες του Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, των ψηφιακών δεξιοτήτων του συνολικού πληθυσμού και της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων. Οι βασικές ψηφιακές δεξιότητες και οι βασικές δεξιότητες χρήσης λογισμικού είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ. Λόγω ανεπαρκών ψηφιακών υποδομών, διδακτικού υλικού και ψηφιακών δεξιοτήτων, η μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση εξαιτίας της έξαρσης της νόσου COVID-19 προκαλεί προβλήματα στα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, στους εκπαιδευτικούς και τους σπουδαστές, ιδίως όσον αφορά τους μειονεκτούντες σπουδαστές και τους Ρομά.

(22) Λόγω της πανδημίας και των επακόλουθων μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας, οι αλυσίδες εφοδιασμού διακόπηκαν σε όλη τη χώρα και οι επιχειρήσεις αναγκάστηκαν να μειώσουν τις δραστηριότητές τους ή ακόμη και να κλείσουν, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να μην μπορούν να εργαστούν. Οι επιχειρήσεις όλων των μεγεθών —ιδίως οι ΜΜΕ— επηρεάζονται έντονα από τη διατάραξη του εμπορίου και τις απαγορεύσεις κυκλοφορίας και αντιμετωπίζουν περιορισμούς ρευστότητας και κινδύνους πτώχευσης. Η κυβέρνηση ενέκρινε σειρά μέτρων που συνδυάζουν την παροχή εξατομικευμένης βοήθειας στις επιχειρήσεις και την προστασία του εισοδήματος για όλους τους πληττόμενους εργαζομένους. Για την ανάκαμψη από την κρίση, θα χρειαστούν πρόσθετοι πόροι για να συνεχιστεί η στήριξη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στον τομέα των υπηρεσιών, δεδομένου ότι έχει πληγεί περισσότερο και ορισμένοι επιμέρους τομείς αναμένεται να συρρικνωθούν για μεγαλύτερο διάστημα σε σχέση με τον τομέα της μεταποίησης. Τα μέτρα αντίδρασης της κυβέρνησης περιλαμβάνουν τη δημιουργία καθεστώτος κρατικών εγγυήσεων («IMM Invest») με κονδύλιο 15 δισ. RON για την παροχή κρατικών εγγυήσεων σε ΜΜΕ που συνάπτουν άτοκα δάνεια για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και την παροχή κεφαλαίων κίνησης. Από τις εγγυήσεις αυτές θα επωφεληθούν και οι τράπεζες, οι οποίες πρέπει να εξακολουθούν να παρουσιάζουν ικανοποιητικά επίπεδα κεφαλαιοποίησης και ρευστότητας, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία ροή πιστώσεων προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Επίσης, λόγω του μάλλον περιορισμένου ρόλου που διαδραμάτισαν έως τώρα οι τράπεζες στη χορήγηση πιστώσεων σε επιχειρήσεις —ιδίως σε καινοτόμες ΜΜΕ— οι δανειακές εγγυήσεις από μόνες τους ενδέχεται να μην είναι αρκετές.

(23) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Η κρίση κατέδειξε ακόμη σαφέστερα ότι η Ρουμανία έχει καίρια ανάγκη επανεκκίνησης των δημόσιων έργων υποδομής σε τομείς όπως οι βιώσιμες μεταφορές, η καθαρή ενέργεια, οι περιβαλλοντικές υποδομές και οι υποδομές ψηφιακών υπηρεσιών. Οι αστικές συγκοινωνίες πάσχουν από ανεπαρκή οργάνωση του τομέα και ασθενή διοικητική ικανότητα των τοπικών παρόχων. Το σύστημα διαχείρισης αποβλήτων εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από πολύ χαμηλό ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων και πολύ υψηλά ποσοστά υγειονομικής ταφής. Η εφαρμογή του εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα θα απαιτήσει επενδύσεις στην καθαρή παραγωγή και χρήση ενέργειας, καθώς και την αναπροσαρμογή μονοβιομηχανικών περιφερειών και περιφερειών με υψηλή ένταση άνθρακα. Πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών πόσιμου νερού και λυμάτων. Οι επενδύσεις στο δίκτυο

παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα είναι επίσης απαραίτητες, λόγω σοβαρών διαρθρωτικών ελλείψεων. Πρέπει επίσης να εκσυγχρονιστούν όλες οι ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες στο πλαίσιο των οποίων ανταλλάσσονται πληροφορίες και να εξασφαλιστεί η διαλειτουργικότητά τους, μεταξύ άλλων στους τομείς των κοινωνικών υπηρεσιών, της εκπαίδευσης και της υγείας. Οι μεγάλες περιφερειακές ανισότητες και η χαμηλή παραγωγικότητα ορισμένων τομέων είναι επιζήμιες για τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Εξίσου σημαντικές είναι οι επενδύσεις για την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσω της στήριξης δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α), καινοτόμων ΜΜΕ και της ένταξης στις στρατηγικές αξιακές αλυσίδες της Ένωσης. Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων στην Ε&Α παραμένουν υποτονικές και περιορισμένες σε έναν μικρό αριθμό επιμέρους τομέων που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Η μείωση της δημόσιας χρηματοδότησης της Ε&Α οδηγεί σε χαμηλή επιστημονική και τεχνολογική ποιότητα και σε ασθενείς δεσμούς μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να βοηθήσει τη Ρουμανία να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας[8]. Με τον τρόπο αυτό, η Ρουμανία θα μπορέσει να αξιοποιήσει όσο το δυνατόν καλύτερα το εν λόγω ταμείο.

(24) Η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης παραμένει στάσιμη. Η έλλειψη αποτελεσματικού πλαισίου για στρατηγικό και δημοσιονομικό προγραμματισμό έχει αλυσιδωτές επιπτώσεις στο στρατηγικό όραμα για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της χώρας, την ιεράρχηση των δράσεων και τον συντονισμό των πολιτικών σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο. Το τομεακό στρατηγικό πλαίσιο είναι κατακερματισμένο και ενίοτε αλληλεπικαλυπτόμενο, ενώ δεν υπάρχει ιεράρχηση των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν εντός των τομέων. Ο στρατηγικός ρόλος διαχείρισης της γενικής γραμματείας της κυβέρνησης δεν έχει ενισχυθεί ακόμα. Ο μεγάλος κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων και των πόρων εξακολουθεί να επηρεάζει την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, ιδίως σε τοπικό επίπεδο και σε φτωχές κοινότητες. Η γραφειοκρατία και η ανεπαρκής ικανότητα παροχής ποιοτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών υπηρεσιών, επηρεάζουν αρνητικά τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ιδίως κατά τη διάρκεια της κρίσης. Οι επαχθείς διοικητικές διαδικασίες για τη σύσταση επιχειρήσεων, καθώς και οι κανονιστικές απαιτήσεις που επιβάλλονται στους παρόχους υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελμάτων, εμποδίζουν περαιτέρω την ανάπτυξη της αγοράς. Η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ των αρχών εποπτείας της αγοράς και των τελωνειακών αρχών της Ρουμανίας μπορεί να συμβάλει στη μείωση του όγκου των μη συμμορφούμενων προϊόντων που εισάγονται από χώρες εκτός της Ένωσης. Οι συχνές αναδιοργανώσεις και η υπερβολική χρήση της προσωρινής διαχείρισης εμποδίζουν την ανεξαρτησία της διοίκησης. Η εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης σε κρατικές επιχειρήσεις εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση.

(25) Η προβλεψιμότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων παραμένει σημαντικό ζήτημα. Πριν από την κρίση, τηρήθηκε μόλις το ένα τρίτο περίπου του ετήσιου κυβερνητικού σχεδίου. Ο αριθμός των έκτακτων διαταγμάτων παρέμεινε σε πολύ υψηλά επίπεδα, προκαλώντας αβεβαιότητα και εμποδίζοντας, ενδεχομένως, την πραγματοποίηση επενδύσεων. Για παράδειγμα, το έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 114/2018 είχε σημαντικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αν και οι διατάξεις με

[8] SWD(2020) 522 final.

αρνητικό αντίκτυπο στον τραπεζικό τομέα αντιστράφηκαν, ορισμένα από τα μέτρα που ενδέχεται να επηρεάσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών ταμείων του δεύτερου πυλώνα παραμένουν σε ισχύ. Η προβλεψιμότητα και η σταθερότητα της νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις. Η αποτελεσματικότητα των δημόσιων συμβάσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα, όπως επίσης και η μη αναστρεψιμότητα ορισμένων μέτρων, ιδίως του εξορθολογισμού του προληπτικού ελέγχου. Ελάχιστη πρόοδος σημειώθηκε ως προς τη βελτίωση της διακυβέρνησης, της ποιοτικής και αποτελεσματικής χρήσης των εκτιμήσεων επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων. Δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο για ποιοτικό έλεγχο σε κυβερνητικό επίπεδο και οι επιλογές για τη σύσταση συμβουλίου εκτίμησης επιπτώσεων των κανονιστικών ρυθμίσεων βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της αξιολόγησης. Η λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου παραμένει περιορισμένη, ιδίως σε κλαδικό επίπεδο, ενώ η ουσιαστική και συνεχής συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία κάθε στρατηγικής εξόδου και ανάκαμψης υπό το πρίσμα της τρέχουσας κρίσης. Το καθιερωμένο θεσμικό πλαίσιο διαβούλευσης δεν χρησιμοποιείται επαρκώς για να τροφοδοτήσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και δεν ενθαρρύνει αρκετά τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων. Οι συζητήσεις σχετικά με τις αλλαγές στον νόμο για τον κοινωνικό διάλογο και την αναθεώρηση των οικονομικών τομέων βρίσκονται σε στασιμότητα. Η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του Απριλίου 2018 παραμένει αβέβαιη. Η απουσία μόνιμου αντικειμενικού μηχανισμού για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού μπορεί να επιβαρύνει το επιχειρηματικό περιβάλλον.

(26) Ενώ οι παρούσες συστάσεις επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019, κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων έως και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι εν λόγω συστάσεις εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις συστάσεις που αφορούν οικονομικές πολιτικές σχετικές με επενδύσεις. Αυτές οι τελευταίες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων για μέτρα άμβλυνσης και στρατηγικές εξόδου όσον αφορά την τρέχουσα κρίση.

(27) Μετά από αρκετές αντιξοότητες τα τελευταία χρόνια, οι πιέσεις στον τραπεζικό τομέα υποχώρησαν, καθώς διάφορα μέτρα που προκάλεσαν ανησυχία στο παρελθόν, μεταξύ άλλων και ο τραπεζικός φόρος, αντιστράφηκαν στις αρχές του 2020. Πριν την τρέχουσα κρίση COVID-19, ο τραπεζικός τομέας διέθετε ικανοποιητικά επίπεδα κεφαλαιοποίησης και ρευστότητας, ενώ το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων μειώθηκε κάτω από το 5 %. Τα μέτρα που ενέκρινε η κυβέρνηση για τη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ, είναι επίσης σημαντικά για τη διατήρηση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα και της ικανότητας των τραπεζών να απορροφούν τους κραδασμούς. Οι εμπορικές τράπεζες έχουν επίσης λάβει μέτρα για τη στήριξη των πελατών, όπως η αναβολή της πληρωμής κεφαλαίου και τόκων, η παράταση της αποπληρωμής πιστώσεων, η διασφάλιση της ρευστότητας των ΑΤΜ και η μείωση των τελών για διαδικτυακές υπηρεσίες. Στις 20 Μαρτίου 2020, η Εθνική Τράπεζα της Ρουμανίας μείωσε το επιτόκιο νομισματικής πολιτικής και ανακοίνωσε ότι θα αρχίσει να αγοράζει στη

δευτερογενή αγορά κρατικούς τίτλους σε RON, ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας και του δημόσιου τομέα. Παρά τα εγκριθέντα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της ευελιξίας που επιδεικνύουν οι εποπτικές αρχές όσον αφορά την προληπτική εποπτεία, η ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων ενδέχεται να επιδεινωθεί κατά τους προσεχείς μήνες. Στο πλαίσιο αυτό, η διατήρηση των κριτηρίων συνετής δανειοδότησης και η παροχή στήριξης κατά προτεραιότητα σε βιώσιμους δανειολήπτες θα συμβάλουν στη διασφάλιση της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων στον τραπεζικό τομέα. Επιπλέον, η εξασφάλιση ενός σταθερού και προβλέψιμου κανονιστικού περιβάλλοντος για τις τράπεζες αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για να διατηρηθεί ο ενεργός τους ρόλος στην χορήγηση πιστώσεων προς την οικονομία και στη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης.

(28) Οι σημαντικές νομικές τροποποιήσεις και η πολιτική πίεση που ασκήθηκε στον δικαστικό τομέα το 2017, το 2018 και το μεγαλύτερο μέρος του 2019 επηρέασαν την αποτελεσματικότητα, την ποιότητα και την ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος και την ικανότητά του να διεξάγει έρευνες και να επιβάλλει κυρώσεις σε υποθέσεις διαφθοράς σε υψηλό επίπεδο. Ενώ η κυβέρνηση υποστηρίζει επί του παρόντος δράσεις για την πρόληψη και την πάταξη της διαφοράς, και έχει επιδείξει προθυμία να αντιστρέψει ορισμένα από τα πλέον αμφιλεγόμενα μέτρα, η Ρουμανία δεν έχει προβεί ακόμα στις απαραίτητες νομοθετικές αλλαγές. Τα ζητήματα αυτά παρακολουθούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας και ελέγχου. Στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού, η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί τη δικαστική μεταρρύθμιση και την καταπολέμηση της διαφθοράς στη Ρουμανία. Συνεπώς, οι τομείς αυτοί δεν καλύπτονται από τις συστάσεις ανά χώρα για τη Ρουμανία, αλλά έχουν σημασία για την ανάπτυξη θετικού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος στη χώρα.

(29) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για τον συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Τα κράτη μέλη έχουν συνεκτιμήσει, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κατωτέρω συστάσεων, η Ρουμανία θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.

(30) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή διενήργησε διεξοδική ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Ρουμανίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Ρουμανία κατά τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Ρουμανία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο Ένωσης κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(31) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020 και η γνώμη του[9] αντικατοπτρίζεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(32) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020

[9] Δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

και το πρόγραμμα σύγκλισης του 2020. Στις παρούσες συστάσεις λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας και διευκόλυνσης της οικονομικής ανάκαμψης ως πρώτο απαραίτητο βήμα για να καταστεί δυνατή η προσαρμογή των ανισορροπιών. Οι συστάσεις που αφορούν άμεσα την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών οι οποίες εντοπίστηκαν από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στη σύσταση 4,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Ρουμανία να μεριμνήσει, το 2020 και το 2021, προκειμένου:

1. να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου της 3ης Απριλίου 2020[10], λαμβάνοντας παράλληλα όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, τη βιωσιμότητα της οικονομίας και, ακολούθως, τη στήριξη της ανάκαμψης· να αποφύγει την εφαρμογή μόνιμων μέτρων που θα έθεταν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα· να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας και τα ιατρικά προϊόντα, και να βελτιώσει την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας·

2. να παράσχει επαρκές ποσοστό αναπλήρωσης εισοδήματος και να επεκτείνει τα μέτρα κοινωνικής προστασίας και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για όλους· να μετριάσει τον αντίκτυπο της κρίσης στην απασχόληση, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη ευέλικτων εργασιακών ρυθμίσεων και μέτρων ενεργοποίησης· να ενισχύσει τις δεξιότητες και την ψηφιακή μάθηση και να εξασφαλίσει ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση·

3. να διασφαλίσει στήριξη της ρευστότητας της οικονομίας, προς όφελος των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των αυτοαπασχολούμενων· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει τις επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως όσον αφορά τις βιώσιμες μεταφορές, τις υποδομές ψηφιακών υπηρεσιών, την καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, και τις περιβαλλοντικές υποδομές, μεταξύ άλλων και στις περιφέρειες εξόρυξης άνθρακα·

4. να βελτιώσει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και την προβλεψιμότητα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, μεταξύ άλλων μέσω επαρκούς συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

[10] ΕΕ C 116 της 8.4.2020, σ. 1-3.